

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Tamara Skrozza, Ljiljana Smajlović, Vlado Mareš, Zlatko Čobović, Zorica Višnjić, Dragan Đorđević, Vida Petrović Škero, Snežana Andrejević, Bojan Cvejić, Jelka Jovanović i Olivera Milošević, na sednici održanoj 25.2. 2021. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstovima “ MUK NA TAMIŠU, NEMA REČI ZA OVU TUGU: Neutešna majka grli sina (VEOMA UZNEMIRUJUĆE), „CRNO DA CRNJE NE MOŽE BITI, UZNEMIRUJUĆI SNIMCI SA TAMIŠKOG KEJA Nađeno telo nestalog dečaka (15) iz Pančeva, sirota majka van sebe“, „OČAJNA MAJKA MOLILA DA JOJ PROČITAJU OPOŠTAJNO PISMO SINA: otkrila POSLEDNJE DRAGANOVE REČI I kome je ostavio SREBRNOG ANĐELA“ i „VIDELO SE DA JE U ČETVRTAK BIO TMURAN I SMOREN: Drugar o tragično nastradalom dečaku iz Pančeva“, objavljenim 3. i 4. februara 2021. godine u onlajn izdanju, dnevni list „Kurir“

1.prekršio je tačke 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije, o po kojoj je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, odnosno po kojoj je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa,

2. prekršio je tačku 7 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar nikada ne sme da zloupotrebi emocije drugih ljudi, njihovo neznanje ili nedovoljnu sposobnost rasuđivanja,

3.prekršio je i tačke 1 i 2 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše i da naročito treba da izbegavaju spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni materijalni i drugi interesi građana

Nalaže se dnevnom listu “Kurir” da odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Organizacija Prijatelji dece Srbije podnela je žalbu protiv vie medija, među kojima je i „Kurir“, zbog izveštavanja o slučaju sa, jer su, kako je istaknuto, u više navrata, nslovnim stranama, tekstovima, kao i sadržajem na onlajn platformama, izvršili izuzetno negativan uticaj na emocionalni, moralni, intelektualni i socijalni razvoj svakog deteta koje se nadlo izloženo ovim sadržajima, čime su naneli ozbiljnu štetu interesima svakog deteta i to „grubo kršeći prava deteta i Kodeks novinara, izlažući decu neprimerenim i uznemiravajućim sadržajima i šireći informacije bez ikakvog javnog značaja, senzacionalističke i suprotne svakom profesionalnom i ljudskom moralu“. U žalbi se posebno ukazuje da je naročito štetno spekulisanje o razlozima samoubistva detetam uz viktimizovanje njegove simpatije (takođe deteta) kao uzroka samoubistva. Takođe, insistiranje na uzrocima samoubistva u „neuzvraćenoj ljubavi“ ima izuzetno štetan uticaj na razvoj dece i njihove vredosti i emocije. Podnosioci žalbe su ocenili da je prekršeno više tačaka Kodeksa iz poglavlja Odgovornost novinara i Poštovanje privatnosti, ali i Zakona o javnom informisanju. „Prijatelji dece smatraju da je ovo dalje pomeranje granice u negativnom i štetnom predstavljaju dece u medijima, koje u navedenom slučaju ima potpuno dehumanizovan i nekrofilski oblik“, naglašava se u žalbi.

Advokati „Kurira“ su u odgovoru na žalbu najpre osporili pravo ove organizacije da podese žalbu, jer nema pravo da to učini ni u ime preminilog dečaka ni u ime devojčice koja se pominje u tekstovima, jer nema saglasnost njihovih roditelja. Osim toga, medij je u izveštavanju, ističu advokati, u svemu postupio u skladu sa važećom propisima i pravilima novinarske struke. „Budući da se predmetni tekstovi odnose na smrt maloletnog lica, nesporen je interes javnosti u pogledu obaveštavanja o istom. Naime, okolnosti pod kojima se nemili događaj odigrao predmet je javne rasprave i podstiče raspravu o meri pažnje koju porodica, okruženje, ali i nadležne institucije ukazuju mladima i osetljivom razvojnem periodu.“, tvrde advokati. Oni su naveli i da su fotografije dečaka na propisan način zamagljene i da dečaka nije moguće identifikovati, kao ni njegovu majku, kao ni devojčicu koja je bila njegov emotivni partner. Advokati su u odgovoru na žalbu naglasili i da medij nisu nadležni da vode računa o tome koliko je deci omogućeno da prate i budu izložena tekstovima koji im nisu namenjeni, već da o tome treba da vode računa roditelji.

Članovi Komisije su ovakvo „izveštavanje“ ocenili kao skandalozno, apsolutno neprimereno i senzacionalističko, usmereno isključivo na povećanje broja klikova, bez pokazivanja bilo kakvog pijeteta prema žrtvi ili empatije prema porodici, pre svega majci. Svi tekstovi su zastrašujući primer kako nikada ne treba izveštavati o ovakvim tragedijama, jer mediji ni na koji način nisu vodili računa ni o dostajanstvu žrtve, kao ni o privatnosti porodice ili prijatelja.

Kad je reč o zaštiti dece, to nije učinjeno ni na koji način, a bluirovanje lica mrtvog deteta ne znači ništa, niti bilo koga štiti. Pozivanje na javni interes je takođe potpuno neprihvatljivo, jer je javni interes da nadležne službe rade na tome da se ovakvi slučajevi ne dešavaju, a

izveštavanje medija na način da se od toga prvi senzacija koja će prodati novine prevazilazi javni interes. Mediji moraju da razumeju da postoji suštinska razlika između nečega što zanima njihove čitaoce i javnog interesa, te da ne postoji nikakav javni interes da se zna da li se dečak ubio zbog devojčice ili zato što je saznao da neće biti primljen u školu ili zbog nečeg trećeg, kome je ostavio oprostajno pismo i slični detalji iz njegovog života.

Članovi Komisije su ocenili da je potpuno neprihvatljivo i da punomoćnik „Kurira“ zloupotrebljava procesna ovlašćenja i time brani izveštavanje koje prevazilazi svaku granicu pristojnosti.

Kodeks vrlo jasno propisuje da prilikom izveštavanja o nesrećama i krivičnim delima, nije dozvoljeno objavljivanje imena i fotografija žrtava i počinilaca koje ih jasno identifikuju. Takođe, nije dozvoljeno ni objavljivanje bilo kakvih podataka koji bi indirektno mogli da otkriju identitet bilo žrtve, bilo počinioca, pre nego što nadležni organ to zvanično saopšti. Identitet prminulog dečaka je otkiven, ali i identitet članova njegove porodice, dok se posredno mogu prepoznati i devojčice koje se pominju prilikom spekulacija o motivima i sadržaju oprostajnog pisma. Time je prekršena i odredba Kodeksa koja zabranjuje iznošenje spekulacija i nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama ili tragedijama.

Snimanje i razgovor sa majkom, čiji je identitet potpuno otkriven, dok gleda kako iz vode izvlače leš njenog deteta neshvatljiva je i jeziva zloupotreba njenih emocija i stanja šoka i bola u kojem nije u stanju da rasuđuje.

Beograd, 25.2.2021.

Predsedavajući

Dragan Đorđević